

Skattedirektoratet
Postboks 6300 Etterstad
0603 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
200503440-/JEB

Dato
26.04.2007

Forsøk med redusert arbeidstid for seniorer i Skatteetaten

Vi viser til telefonsamtale 05.02.2007 mellom skattedirektøren og ekspedisjonssjef Finn Melbø, samt til senere møter og kontakt. Vi ser det som svært positivt at Skatteetaten er villig til å være en av etatene som deltar i forsøket

Stortinget har bevilget 20 mill kr i 2007 til forsøk med redusert arbeidstid for seniorer, og vi legger til grunn at det settes av 6 mill kroner pr år til Skatteetaten.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) har utformet forsøket i nært samarbeid med hovedsammenslutningene LO Stat, YS Stat, Akademikerne og Unio. FAD legger stor vekt på at forsøket skal være faglig godt gjennomarbeidet. Det er derfor viktig at de etatene som deltar, gjennomfører aktiviteten i samsvar med forutsetningene som beskrevet i dette brevet.

Hensikten med forsøket er å undersøke om redusert arbeidstid innebærer at ansatte utsetter pensjoneringstidspunktet. Forsøket skal derfor rettes mot seniorene. I utvalgte deler av skatteetaten skal ansatte som er 62 år eller eldre i 2007, tilbys 20 % redusert arbeidstid. Dette er et tilbud, og det vil være frivillig om den enkelte ansatte ønsker å delta i forsøket. Vi ønsker at det er færrest mulig føringer for hvordan reduksjonen i arbeidstid skal kunne tas ut (daglig, ukentlig, årlig, fleksibelt el). Vi ser gjerne at det er anledning for den enkelte til å tilpasse seg slik det passer vedkommende best, selvsagt innenfor virksomhetens behov og det som er praktisk mulig for arbeidsgiver. Analyser av hvordan seniorene faktisk tilpasser seg vil gi nyttig informasjon.

Forsøket skal gjennomføres gjennom en to-års periode. Vi ber Skatteetaten legge opp til

at forsøket starter 01.08.2007, og avsluttes 01.08.2009.

Vi er oppmerksom på at det kan være noen utfordringer knyttet til avslutningen av aktiviteten. Seniorer som har hatt 80 % arbeidstid kan tenkes å velge pensjonering fremfor å gå tilbake til 100% arbeidstid. Samtidig vil en eventuell forlengelse av perioden med redusert arbeidstid for disse personene være krevende i forhold til kollegaer som ikke har deltatt i forsøkene. Det vil ikke være aktuelt for FAD å bidra økonomisk utover forsøksperioden. Vi vil imidlertid komme tilbake til denne problemstillingen for de etatene som vurderer å videreføre redusert arbeidstid for forsøkspersonene, men dekket med etatens egen midler.

Vi legger til grunn at alle ansatte som deltar i forsøket får full lønnsmessig kompensasjon, dvs de opprettholder sin lønn selv om arbeidstiden reduseres med 20%. Skatteetaten kompenseres for tapte arbeidstimer (dvs lønn samt arbeidsgiveravgift) slik at arbeidsoppgavene kan løses som forutsatt uten økt bruk av overtid eller økt belastning på andre ansatte. Gjennomsnittlig lønnstrinn var 44 i Skatteetaten i oktober 2005. Basert på dette bør kompensasjonen til etaten for hver person som får redusert arbeidstid, være ca 75 000 kroner på årsbasis (lønn + arbeidsgiveravgift). Dermed tilsvarer en årlig ramme på 6 mill kroner kompensasjon for 80 personer på redusert arbeidstid. Erfaringen fra andre forsøk tilsier at en god del av de som er med i forsøket fra start, ikke deltar gjennom hele aktiviteten, i vårt tilfelle f.eks fordi noen velger å gå av med pensjon. Vi foreslår derfor at forsøksstedene velges ut slik at omlag 120 personer får tilbud om å delta i forsøket. FAD overfører til Skatteetaten 2,5 mill kroner i 2007, 6 mill kroner i 2008 og 3,5 mill kroner i 2009.

De som deltar i forsøket, skal ikke komme dårligere ut enn om de hadde fortsatt på full tid. Eksempelvis har de krav på alle vanlige rettigheter, vi viser blant annet til de seniorpolitiske tiltakene i Hovedtariffavtalen § 5.9, fleksitid osv. Det legges til grunn at deltakerne fortsatt har 100% stilling, men at denne i forsøksperioden utgjør færre timer (20%) enn tidligere. Eksempelvis skal de som omfattes av forsøket (fortsatt) innrapporteres til Statens pensjonskasse å være i en 100%-stilling. Ved eventuelt overtids- eller merarbeid beregnes dette tilsvarende reglene for deltidsansatte i 80% stilling. For øvrig har vi fått spørsmål om forskjellen mellom seniorforsøket og adgangen til å ta ut gå av med delvis AFP. Vi viser til vedlegget der vi gir en kort beskrivelse av de to ordningene.

Forsøket skal gjennomføres som et tilnærmet eksperiment. Enkelte avdelinger/kontorer innenfor de aktuelle statlige etaters ytre apparat velges ut til å delta i forsøket, mens øvrige avdelinger/kontorer fungerer som kontrollgruppe. Tilordningen av avdelinger/kontorer til henholdsvis forsøks- og kontrollenhet bør ideelt sett skje så tilfeldig som mulig. For å unngå skjevheter, for eksempel i forhold til distrikts-, kjønns- og alderssammensetning må utvalget av forsøksenheter skje slik at det blir en riktig fordeling av disse variablene. Vi viser til samtaler med skatteetaten der vi i fellesskap kom frem til at forsøket gjennomføres ved alle skatteetatens kontorer i Rogaland, Nordland, Oppland, Sør-Trøndelag og Østfold.

Forsøkene må dokumenteres og evalueres for at de skal gi nyttig ny kunnskap. Et forskningsmiljø blir gitt i oppdrag å følge aktiviteten med analyser og dokumentasjon både ved oppstart, under og etter forsøkene. Blant annet skal det gjennomføres spørreundersøkelser blant de ansatte både før og i løpet av forsøksperioden. I tillegg vil relevante data fra Statens pensjonskasse, Statens Tjenestemannsregister og etatens egne data benyttes i evalueringen. Trolig er to år for kort tid til å se den fulle effekten av forsøket. Det vil derfor bli gjort en litt enklere evaluering av typen: Epilog tre år etter avslutningen av forsøket. Vi kommer tilbake til de praktiske sidene ved evalueringen.

Departementet ber om å få tilbakemelding på hvilket kontonummer som skal benyttes ved overføring av midlene. Vi ber om å få korte statusrapporter fra etaten om gjennomføringen av forsøket, hvor mange som deltar, disponeringen av midlene etc. Vi foreslår tre slike rapporter hhv 01.11.2007, 01.11.2008 og 01.11.2009.

Med hilsen

Finn Melbø (e.f)
ekspedisjonssjef

Jon Błaalid
spesialrådgiver

VEDLEGG.

FORHOLDET MELLOM SENIORFORSØKET OG REDUSERT ARBEIDSTID VED DELVIS AFP

Vi tar utgangspunkt i to personer, A og B, som begge er 62 år. A velger å gå av med delvis AFP pensjon (20%), og B velger redusert arbeidstid i seniorforsøket. Resonnementet nedenfor gjelder om begge har samme lønn, og denne er lavere enn 6 G.

Inntektsmessig vil valget ikke bety så mye da AFP-ordningen i dag ved valg av delvis AFP kun gir marginal økonomisk nedgang sammenlignet med tidligere inntekt som yrkesaktiv.

Dersom begge har 30 års opptjeningstid i ordningen ved fylte 62 år får det ingen eller små pensjonsmessige følger. A kan få noe høyere pensjon etter dagens regler da vedkommendes 20% pensjonsgrunnlaget G-reguleres fram til fylte 67 år, mens B's pensjonsgrunnlag følger lønnsøkningen som historisk sett har vært lavere enn G-reguleringen.

Dersom de ikke har 30 års opptjening ved fylte 62 år, men f.eks 25 år, vil pensjonsgrunnlaget ved overgang til alderspensjon kunne påvirkes av det valg som treffes.

A får ingen opptjening av den 20% som allerede er tatt ut i pensjon og må arbeide noe lenger enn de 5 årene som gjenstår til 30 års opptjening for å få en full tjenstepensjon (Ca. 6 år). Pensjonsgrunnlaget blir da G-regulert 20% pensjonsgrunnlag fra fylte 62 år + sluttlønn i 80% stilling.

For B vil situasjonen være: Dersom stillingen defineres som redusert stilling med 20% i forhold til 100% stilling kommer vedkommende i samme situasjon som A – han/hun må arbeide ca 6 år i tillegg til de 25 årene for å få full tjenstepensjon. Dersom forsøket defineres som en full stilling (6 timers dag = full dag) vil vedkommende tjene opp full samlet pensjon etter 5 år i tillegg. Pensjonsgrunnlaget i begge tilfeller vil være sluttlønnen.

Full lønn vil som den store hovedregel gi en samlet utbetaling på samme nivå som 80% lønn og en redusert AFP-pensjon; grunnen ligger i virkningen av AFP-tillegget og forholdet til skatt. Dette gjelder både ved AFP fra 62 til 65 år og ved AFP fra 65 til 67 år. I dette bildet må vi imidlertid også ta med i vurderingen at den som arbeider utover den fastsatte fulle lønnen vil ha denne som en økonomisk gevinst (+ bedret folketrygd), mens for AFP-pensjonisten kan inntekt utover fastsatt grunnlag gi en redusert pensjon – grensen går ved 15 000 kroner.

Dersom A og B har høyere lønnstrinn enn 6 G vil saken stille seg noe annerledes. AFP beregnes som en uførepensjon i folketrygden og den gir kun 1/3 dekning for inntekter over 6 G. Arbeidstakere med inntekt over denne grensen vil derfor sitte igjen med en høyere inntekt ved seniorforsøket enn ved å ta ut delvis (20%) AFP.